

AnletsBladet

NR 3

SEPTEMBER 2014

Ordföranden har ordet

En härlig sommar går mot sitt slut och hösten närmar sig. Det är dags att dra igång med släktforskningen igen. För min egen del

kommer höststarten att ske i Karlstad där Släktforskarförbundet kommer att hålla sitt riksmöte. Årsmötet sammanfaller med Släktforskar dagarna med en stor mässa och många intressanta föredrag. Dessa aktiviteter till trots, så ser jag mest fram emot tillfället då förbundets ordförande ska dela ut årets utmärkelser till förtjänta personer runt om i landet. Bland de utvalda har vi i år glädjen att se en av de våra som pristagare. Mats Johansson kommer att få priset som "Årets Eldsjäl". Ur riksstyrelsens motivering klipper jag att Mats Johansson är "utomordentligt kreativ och producerar idéer i en aldrig sinande ström". För oss, som arbetar nära Mats här i vår förening, så är detta ingen nyhet, men det är ju mycket glädjande för såväl Mats som för föreningen att hans fina arbete uppmärksammas också på riksnivå. Ett stort tack och grattis till Mats!

Jag hälsar välkommen till höstens aktiviteter. Bland dessa återfinns en nyhet. Styrelsen har beslutat att genomföra det registreringsprojekt jag kommenterade i föregående nummer av Anletsbladet. Registreringsprojektet är naturligtvis en idé av - Mats Johansson. □

K E Gräns

Landstingsarkivet i Flemingsberg 2014-04-23

Text: Anita Karlsson

Det var så många medlemmar som ville delta i studiebesöket att vi fick ordna två tillfällen samma dag. Tillsammans var vi 43 stycken som lyssnade på Veronika och Katarina som jobbar på arkivet. Lokalerna i Flemingsberg har man haft sedan år 2000. Där finns också Stockholms regionala biobankscentrum som sparar biologiska prover i ner till 80-gradig kyla.

Först fick vi en allmän information om arkivet i en föreläsningssal. Arkivets uppdrag är att se till så att verksamheterna inom landstinget upprätthåller en god arkivvård. Detta görs genom tillsyn och rådgivning. Man bevarar och vårdar arkivmaterial, tillhandahåller och tillgängliggör det förvarade till verksamheter, allmänhet och forskare.

Landstingsorganisationen infördes 1862.

Vad förvarar arkivet?

Cirka 1 300 arkiv/arkivbildare. Patientjournaler (80% av beståndet), administrationshandlingar, handlingar från utbildningsverksamheter och från privata verksamheter, ritningar, foton och mikrofilmade handlingar.

Handlingarna kommer från landstingets verksamheter, upphörda verksamheter och slutlig förvaring.

Man förvarar handlingar såväl i pappersformat, som mikrofilmer och skannade kopior.

Arkivet har förhållandevis unga handlingar; handlingar från 1971 och framåt. Handlingar från tiden före 1971 finns på Stockholms Stadsarkiv.

Eftersom man delar handlingar med SSA, är det klokt att före ett besök kon-

Forts. på sid. 2

FöreningsInfo

BOTVIDSBYGDENS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningens adress

Botvidsbygdens Släktforskarförening
c/o Anita Karlsson, Grytstigen 80
147 52 Tumba. Tel. 08-530 333 10,
mobiltfn. 070-331 0916

Hemsida: www.botvid.org

Webbmaster: Mats Johansson, 6082396

Styrelsen (riktnr. 08)

Ordf. Karl Erik Gräns, 070-666 4633
V.ordf. Carin Johansson, 778 02 51
Sekr: Anita Karlsson, 530 333 10
Kassör: Inger Feldhofer tel. 778 23 51
Klubbmäst. Arne Mattsson, 530 37116
Ledamot Jo Carina Wolff, 531 822 47
Ledamot: Inge Andersson, 531 77911
Suppl. Mats Johansson, 6082396

AnletsBladet

Ansvar. utg. Carin Johansson, 778 02 51
E-post: carin@medicals-service.se
Red. Arne Mattsson, tel. 530 371 16
E-post: armatt@telia.com
Monica Andersson, 531 77911
E-post: monica.andersson@storskiftet.se

Avgifter

Årsavgiften erläggs senast 1 mars.
Medlemsavgift **2014: 175:-**
Famijmedlem: **50:-**
Plusgiro: 419 06 23-1

Om du flyttar...

Anmäl din nya adress till:
Inger Feldhofer tel. 778 23 51
E-post: inger@feldhofer.se

Styrelsen informerar

Styrelsemöten

Styrelsemöte kommer att hållas onsdagarna den 10/9, 8/10, 5/11 och 3/12.

Medlemsträffar

Höstens medlemsträffar blir den 24/9 och 22/10 och 19/11 (Studiebesök). Läs mer under kalendarium på sid. 3.

AnletsBladet

söker medförfattare

Snart är det dags för nästa AnletsBlad och till dess behöver vi material. Artiklar, korta eller långa, smånotiser s.k "fynd" under forskningen m.m. Vassa pennan och skriv - tidningen är till för Dig!

Redaktörerna

Landstinget...forts. från sid. 1

trollera var just de handlingar man är intresserad av, finns tillgängliga. Flemingsberg har patientrelaterade handlingar från 1946. Här finns allt från t.ex Beckomberga, Långbro och Rålambshov.

Efter informationen fick vi göra en rundvandring inne i arkivet som har plats för 13 hyllmil handlingar. Just nu har man bara 3-4 hyllmil fyllda. Det var många gulbruna arkivkartonger som stod i hyllorna och det luktade lite gamla böcker därnere.

Det fanns också en utställning med foton och handlingar från Landstingets olika verksamheter. Där fanns bl a Landstingets första protokoll från den 21 september 1863 och kopior av Herman Görings journaler från Långbro sjukhus. Han var intagen på en avdelning för våldsbenaägna delar av åren 1925, 1926 och 1927.

Vem får ta del av handlingarna?

Offentlighetsprincipen gäller om rätt att ta del av allmänna handlingar – undantag är uppgifter som rör enskilda hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden samt sekretessgränsen för handlingar yngre än 70 år. Om den person handlingarna gäller, lever idag, ska man ha dennes samtycke/medgivande för att få ta del av uppgifterna. Arkivet gör ett menbedömande innan handlingarna lämnas ut.

Hur beställer man?

På arkivets hemsida finns ett formulär för beställningar som man kan e-posta. Man kan också skriva vanliga brev, ringa (tfn 737 27 20 kl 9.30 – 11.30) eller göra ett besök. Arkivet är öppet måndag – fredag kl 9-12 och 13-15. Man ska lämna uppgifter om datum för händelsen, vilken institution/verksamhet det gäller, t ex sjukhus och avdelning, och vad för slags information man söker. Beställaren ska lämna sitt fullständiga namn och personnummer. Ev sekretessbelagda uppgifter måste man hämta på plats eller få som rekommenderat brev. Undantag är uppgifter om födelsetid, längd och vikt ur förlösningsjournaler, som kan lämnas ut per telefon.

Landstingsarkivet tar emot cirka 7 000

Studiecirklar

Har du stött på något i din släktforskning som du vill lära dig mer om? Vi kanske kan starta en cirkel. Skicka din idé till cirkel@botvid.org

förfrågningar per år. Just nu är väntetiden 3-4 veckor för att få svar.

Vad kostar det?

Sidorna 1-9 är gratis, 10:de sidan kostar 50 kr. Allt över 10 sidor kostar 2 kr per sida.

Det var ett intressant besök som gav oss god information om vad man kan få ta del av för handlingar. □

Forskarrummets öppettider

Följande onsdagar under hösten 2014 är forskarrummet i Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba öppet.

10 sep (13-17)	17 sep (18-21)
1 okt (13-17)	8 okt (13-17)
15 okt (13-17)	29 okt (18-21)
5 nov (13-17)	12 nov (13-17)
26 nov (18-21)	3 dec (13-17)
10 dec (18-21)	

Sockenstämmoprotokoll: Något för släktforskare?

Släktforskare med förfäder som var torpare med anspråk på odlingsbidrag, jägare som begärde skottpengar, ståndspersoner, betrodda bönder, småkriminella och drinkare har goda chanser att finna deras namn i sockenstämmoprotokollen. Men framför allt ger protokollen en inblick i förhållanden och värderingar i det samhälle som våra förfäder levde i.

Källa: (Birgitta Juås, *Värmlandsanor, Jubileumsnummer 1983-2013*).

Ur Bondepraktikan

September

Oväder i senare hälften av september efterföljs nästan alltid av starka stormar. Våt september ger torr oktober. Dimma på aftonen betyder regn på natten. Faller löven tidigt från träden, kan man vänta en vacker efterhöst och mildt väder. Sena blommor i trädgårdarna båda vacker höst och lindrig vinter. En rik humleskörd, stark vinter och gott sädesår. När björkar och pilar länge behålla sitt löv grönt uppe i toppen, medan de tidigt falla det på de nedre grenarna, kan man vänta tidig vinter och god vår. Öväder i september bebådare mycket snö i februari och mars samt ett gott sädesår. Åska i denna månad bådare ett fruktbart år.

Vi frågar...

Gudrun Jiveskog

Lofa Jiveskog

Varför började du släktforska?

Som pensionär fick jag tid. Dessutom gick jag en kurs i släktforskning.

Vilket är ditt bästa fynd?

Först letade jag bara bakåt och bakåt och hittade endast bönder. Så hittade jag plötsligt adel och då blev det lättare att forska. Jag fastnade i den grenen en period.

Sedan började jag om och forskade på min mammas flicknamn. Då hittade jag ett byalag på nätet med 400 foton på sin hemsida. Här hittade jag foton på min mamma, hennes föräldrar och syskon, deras gård och en massa andra släktingar. Jag tog kontakt med byalaget och har fått dessa bilder per mail. □

Varför började du släktforska?

Jag hade pratat om det länge och tyckte att jag borde ha vetat mer om de närmaste. Tyvärr börjar man när det är för sent; när ingen finns kvar att fråga.

Jag gick också en studiecirkel för två år sedan.

Vilka fynd har du gjort?

Jag har hittat min farmor som tyvärr dog när sonen (min far) var 18 år. Det är en orsak till att jag har vetat så lite. Jag har hittat betyg från min fars 10-åriga lärogång som trädgårdsmästare. Jag har lyckats kartlägga hur han flyttat i Sverige.

Min hustru Gudrun och jag har också upptäckt att våra respektive mammor kommer från samma socken i Hälsingland. Det var ett lyft när vi upptäckte Botvidsbygdens Släktforskarförening. Den ger stimulans och forskarsalen är toppen.

Text och foto: Monica Andersson

KALENDARIUM

Möteslokal: Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba. Buss 715 avgår från Tumba C och stannar utanför lokalen.

24/9 kl. 19.00 Medlemsträff

Årstafrun

Märta Helena Reenstierna, gift von Schnell, bodde på Årsta gård i Brännkyrka och blev känd som Årstafrun. Hon var samtida med Bellman. Årstafrun var en societetsdam som använde klarspråk och hade en mycket vass penna.

Författaren Kristina Ekero Eriksson har skrivit en bok med titeln "Årstafruns dolda dagböcker". Kristina besöker oss den 24 september för att ge oss en bild av den färgstarka Årstafrun.

Kaffe serveras från kl 18.30.

Entré 20:-. Icke medlemmar 40:-.

22/10 kl. 19.00 Medlemsträff

ArkivDigital

Niklas Hertzman är "ansiktet utåt" för ArkivDigital. Han besökte oss för några år sedan och kommer nu tillbaka. Denna gång kommer han att prata om hur man använder ArkivDigital, hur man hänger med i den utveckling som produkten har och kanske framförallt vad är planerna för framtiden.

Kaffe serveras från kl 18.30.

Entré 20:-. Icke medlemmar 40:-.

19/11 Studiebesök

I november planerar vi ett studiebesök. Detaljerna kommer i nästa nummer av Anletsbladet. □

Elva dagar som försvann

Julius Caesar införde år 46 f Kr den julianska kalendern i Rom. Året fick nu 365 dagar med ett skottår vart fjärde år. Tidigare hade det romerska året bestått av 304 dagar, (10 månader). Det förklarades med att romarriket "stängde" två månader under vintern. Jordbruket låg nere och inga krig fördes. Man tyckte att den perioden varken behövde namn eller kalender. Året började med mars och fortsatte till december. Månaderna januari och februari tillkom nu i och med att den julianska kalendern infördes.

Den julianska kalendern hade 365 dagar och 6 timmar. Det fattades ett antal minuter för att det skulle stämma med årstidsåret. På 128 år fattades det ett dygn. År 1581 utkom påven Gregorius den trettonde med en bulla där det meddelades att den julianska kalendern ersatts med den gregorianska, för att de religiösa högtiderna skulle kunna firas vid rätt tidpunkt på året. Den nya kalendern blev nu lika lång som solåret (sånär som på 26 sekunder).

Protestanter och anglikaner gillade inte alls bullan från påven så man vägrade att införa den nya kalendern.

I Sverige dröjde det ända till 1753 innan den gregorianska kalendern infördes. Den 17 februari följdes inte av den 18

februari, utan av den 1 mars.

Ryssland införde den gregorianska kalendern först den 31 januari 1918. Dagen därpå var det den 14 februari. 13 dagar försvann och det är förklaringen till varför oktober-revolutionen firas i november.

Text: Monica Andersson

Vem tror du att du är?

Text och foto: Monica Andersson

Det var rubriken på vårterminens sista föredrag. 51 medlemmar hade kommit för att lyssna på Ted Roswall. Han har varit ordförande i Sveriges Släktforskarförbund, är kantor i Falköping, författare och VD i sitt eget bokförlag. Ted Roswall har medverkat i handböckerna om Valloner, Fader okänd, Emigrantforskning och har själv forskat och skrivit om bl a Europas kungahus.

Ted Roswall inledde med en exposé om att resa i tiden. Frågorna När? Var? Hur? är centrala för oss släktforskare. Som släktforskare kan man faktiskt resa i tiden genom våra arkivkällor. De flesta av oss hittar bönder, torpare, soldater, hantverkare, kanske någon sjöman. Har man lite blått blod i sig kommer man längre i sin forskning.

Förr var det inte tillåtet att lämna Sverige. De enda som kunde göra det var t ex präster som utbildade sig på universitet i Tyskland, soldater som drog ut i fält, båtsmän drog ut i örlog, unga män kunde gå till sjöss. Upptäcktsresanden for ut i världen för att återkomma med nya intryck. Det kom in folk till Sverige också. Soldater kunde ta med sig en fru från utlandet; det kom flyktingar; valloner kom för att bygga upp den svenska järnhanteringen. Inom Sverige vandrade hårkullor från Dalarna ut i landet och arbetade. Vi hade gesällvandringar, statarna flyttade årligen med hoppet om ett bättre ställe. Vi har resande. (Bo Lindvall är expert på dem och kommer med en bok om att forska i resandesläkter). Industrialismen medförde att många flyttade in till städerna, urbaniseringen, med trångboddhet och misär som följd.

Under 1800-talet tog emigrationen fart med cirka 1,5 miljoner personer som flyttade, främst till Amerika. Chicago var en tid Sveriges tredje största stad efter Stockholm

och Göteborg. Så många svenskar var det som bodde där. Det var cirka 20% av Sveriges befolkning som utvandrade och man visste när man gav sig av att man aldrig skulle återvända. (bara cirka 200 000 personer kom tillbaka). Det var en stor omställning då många flyttade från ren landsbygd i Sverige till de stora städerna i Amerika.

Efter detta berättade Ted Roswall om TV-programmet Vem tror du att du är?

I England började det sändas 2006 och blev genast en dundersuccé. Kändisarna står i kö för att få vara med. I Sverige sändes den första säsongen 2008 och man har hittills hunnit med sex säsonger. Den sjunde säsongen spelas in just nu under stort hysch-hysch. Ted Roswall presenterade alla som varit med i den svenska serien och hade en liten historia om de allra flesta. Han berättade att man forskar om personen först innan man kontaktar vederbörande. Det måste ju finnas något intressant att berätta för att det ska bli bra TV. Bl a fick vi veta att det är svårt att forska i Tyskland med en sekretess på 130 år.

Släktforskningen råkade i vanrykte under nazi-tiden då alla var tvungna att släktforska för att kunna bevisa att man varit arier i minst fyra generationer.

Ted Roswall presenterade även en önskelista med personer till programmet. Där ingick Drottningen, Fredrik Reinfeldt, Jimmie Åkesson (för att visa att han har invandrare i sin släkt), Zlatan och som grädde på moset: sig själv.

Den sjunde säsongen av Vem tror du att du är? börjar den 25 augusti kl 20.00. Då kommer vi nog, alla som var där, att bänka oss i TV-soffan.

Efter Ted Roswalls föredrag hade vår ordförande Karl Erik den stora och glädjande nyheten att berätta att vår **Mats Johansson** blivit utsedd till **Årets Eldsjäl**. Han kommer att få mottaga sitt pris på Sveriges Släktforskarförbunds årsstämma i slutet av augusti.

En mycket intressant och trevlig kväll var till ända. Ted Roswall är en enastående berättare, så det är inte konstigt att han får alla kändisar i TV-programmet att vilja veta mer och mer. □

